

mukaan Gustafsson on keskiviikkona aamupäivällä keskustellut äitinsä kanssa retkestä. (Liitteenä yhteenveto ja kopiot 7-10.6.1960 ilmestyneistä sanomalehtiartikkeleista, Liite 23).

Todistaja Ahti Toivola (kuulusteltu 19.5.2004), joka toimi vuonna 1960 taksinkuljettajana, oli kuljettanut Nils Gustafssonin sairaalaan Helsinkiin Bodominjärven surmien jälkeen. Gustafssonilla oli ollut kasvot mustelmilla ja turvoksissa, kaulan oikea puoli oli näyttänyt turvonneemmalta ja hänellä oli ”länget” kaulan ympärillä. Hän oli puhunut kangerrellen. Todistajan kysyessä Gustafsson oli kertonut, että joku oli hypännyt teltan päälle levittäen jalkansa siten, etteivät teltassa olijat päässeet pois, ja ”sitten oli alkanut tulla puukkoa pirusti”. Lisäksi Gustafsson oli kertonut, että hänellä oli kitalaki irti ja leuka murtunut viidestä kohdasta.

Alibi-lehden numerossa 7/1980 on julkaistu 5.6.1980 Nils Gustafssonin lehdelle antama haastattelu. Vuonna 2004 kirjoitus on julkaistu uudelleen. Gustafsson kuvaa Bodominjärven tapahtumia haastattelussa seuraavasti: "Nukun nahkatakki tyynynä oikealla kyljellä. Siksi kaikki arvet ovat vasemmalla puolella. Minulle kerrottiin, että olin päässyt ulos teltasta, jolloin murhaaja oli iskenyt minua joko kivellä tai mukanaan tuomalla putkenpätkällä leukaan ja takaraivoon. Voi olla, että olen ehtinyt tehdä vastarintaa. Siitähän on todisteena käsissäni olleet arvet. Surmaaja oli yrittänyt vetää minua vielä veteen, mutta jättänyt asian kesken ja heittänyt minut teltan päälle uskoen minun kaikihi kuolleen. Veteen vetämisestä olivat todisteina kantapäittäni tekemät selvät raahausjäljet. Tasapainoelimeni vioittui niin, että jouduin opettelemaan kävelemisenkin uudelleen. Yksi puukoniskuista oli mennyt silmäkulmasta sisään ja ohittanut silmämunan vain millin päästä." (Liite 26).

Todistaja Petri Salenius (kuulusteltu 22.4.2004) haastatteli vuonna 1995 osana opinnäytetyötä Nils Gustafssonin Bodominjärven tapahtumista. Haastattelu nauhoitettiin (Liite 32). Haastattelussa Gustafsson mm. kertoo seurueen olleen omissa oloissaan niemekkeellä ja heidän suhteidensa olleen "kaveripohjalla". Hän kuvaa kuinka hänen kasvojensa vasen puoli oli säpäleinä, ylä- ja alaleukaluu oli poikki ja häneen oli kohdistunut päähän ja silmään toistakymmentä puukoniskua. Kysyttäessä hän kertoo, että Boismanilta oli vedetty kurkku auki ja Mäeltä löytyi 13 reikää niskasta ja Mäen rinnat oli halkaistu. Kysyttäessä mahdollista tekijää Gustafsson viittaa kioskin pitäjään, mutta sanoo ettei todistusaineistoa, eli kadonneita tavaroita löydy.

Rikoksista epäilty Nils Gustafsson sanoo vuoden 2004 kuulusteluissa, että sairaalasta kotiuduttuaan hän kertoi tapahtuneesta kavereilleen sen mitä muisti. (12.5.2004, s. 10).

11 NILS GUSTAFSSONIN HYPNOOSIPUHUTTELU VUONNA 1960

11.1 NILS GUSTAFSSONIN KERTOMANA JA HYPNOOSIMUISTIO

Nils Gustafssonille on suoritettu poliisiviranomaisten ja kahden sanomalehden yhteistyönä heinäkuussa 1960 hypnoosipuhutteluja lääkäri Asser Stenbäcin toimesta.

Hypnoosipuhuttelusta tehdyn muistion mukaan Nils Gustafsson oli juonut Salmisaaren viinaa, tytöt eivät juoneet. Likööripulloa hän ei muista lainkaan. Nukkumaan menoa hän ei muista, mutta muistaa heräämisen ja Boismanin onkimisen omalla niemekkeellä ja läntisellä niemekkeellä. Gustafsson oli käynyt Boismanin luona ja palannut takaisin tyttöjen luo teltalle,

jonne Boisman oli tullut myöhemmin perässä. Sitten oli menty nukkumaan. Lääkäri Stenbäckin kysymykseen "Kenen vieressä nukuitte?" Gustafsson vastaa "Nukuin Irmelin kanssa,----- ei yrittänyt eikä ole aikaisemminkaan ollut". Seuraavaan kysymykseen Gustafsson vastaa "Sen jälkeen heräsin vasta Punaisessa ristissä". Tästä eteenpäin Gustafsson antaa kysymyksiin tarkkaa tietoa kuinka hän oli kuullut tyttöjen huutoa, jonkun henkilön hyökkäyksestä päälle, teltan katon alastulosta ja kuinka joku mies alkoi hakata heitä puukolla ja jollakin putken tapaisella rautaesineellä. Gustafsson sanoo nähneensä verta ensin Björklundin päässä, sitten hän antaa erittäin tarkat tuntomerkit hyökkääjästä. Hypnoosista laaditun puhuttelumuistion lopussa on yhteenveto Gustafssonin antamista tuntomerkeistä joissa on kuvattu hyökkääjän ikä, pituus, kasvot, tukka, korvat, otsa, silmät, nenä, kulmakarvat, huulet, leuka, poskiluut, kaula, hampaat, kädet, iho, erikoistuntomerkit ja vaatetus. Gustafsson sanoo, ettei hyökkääjä tullut teltaan sisään, vaan hän löi teltan läpi. Gustafsson sanoo tehneensä hyökkääjän piirteitä koskevat havainnot teltaan syntyneen reiän kautta.

Todistaja Asser Stenbäck (puhuteltu 10.2.2005) kertoo olleensa aikoinaan Saksassa lyhyellä psykoterapian kurssilla ja saaneensa sitä kautta tietoa hypnoosista. Stenbäck kertoo kokeilleensa hypnoosia potilaidensa kohdalla silloin tällöin. Bodomin tapauksesta Stenbäck kertoi kokeilleensa hypnoosia Nils Gustafssonin kanssa kolmella eri kerralla, 30 minuuttia kerrallaan. Stenbäck ei muistanut hypnoositapahtumaa yksityiskohtaisesti.

Rikoksista epäilty Nils Gustafsson kertoo vuoden 2004 kuulusteluissa, ettei hänelle ole koskaan kerrottu mitä hän on sanonut vuonna 1960 suoritetussa hypnoosissa (30.3.2004, I, s. 13 ja 7.5.2004, s. 9). Hän kertoo, että hypnoosia yritettiin kolme kertaa ja kolmannella kerralla "ne oli kai päässyt jotain kuulustelemaan". Hän sanoo, ettei tiedä ensimmäisestä, eikä toisestakaan hypnoosikerrasta mitään (7.4.2004, s. 8). Lueteltaessa Gustafssonille hänen hypnoosissa hyökkääjästä antamia tuntomerkkejä hän sanoo, ettei tiedä koska on ko. tuntomerkit kertonut. Kysyttäessä mihin tilanteeseen ko. tuntomerkit liittyvät Gustafsson vastaa, ettei tiedä milloin hän on ne kertonut tai missä tilassa hän on ollut ne kertoessaan (13.5.2004, s. 4).

11.2 ASIANTUNTIJALOUSUNTO NILS GUSTAFSSONIN HYPNOOSIPUHUTTELUSTA

Ylilääkäri, psykiatrian professori Hannu Lauerma toteaa 24.9.2003 Nils Gustafssonin vuoden 1960 kuulustelua ja hypnoosikertomuksesta koskevassa lausunnossaan:

"Gustafssonin kertomusten valossa hänellä olisi alun perin ollut täydellinen muistinmenetys tapahtumista, mutta hypnoosissa hän olisi kyennyt palauttamaan mieliinsä tapahtumat aina siihen saakka kun häntä lyötiin päähän. Tässä on kertomuksessa on se ristiriitaisuus, että päähän kohdistuneesta iskusta johtuvaan usean vuorokauden tajunnan tason laskuun liittyisi elimellisperäinen muistinmenetys, joka ei lainkaan ulottuisi aivovammaa edeltäneisiin vaiheisiin kuten yleensä tapahtuu. Vaikka oletettaisiin että elimellisperäiseen muistinmenetykseen johtanut isku olisi tullut vasta ensimmäisen lyönnin jälkeen, vaikuttaa epätodennäköiseltä että uhri kykenisi luotettavasti muistamaan hyökkääjän kasvopiirteiden ja vaatetuksen yksityiskohtia hyvinkin tarkoin kuukauden kuluttua, poikkeukselliseen järkytykseen liittyneen psykogeenisen muistinmenetyksen väistyttyä hypnoosissa. Oletetun elimellisperäisen muistinmenetyksen alku olisi myös poikkeuksellisen tarkkarajainen."

Loppupäätelmässä todetaan: "Nils Gustafssonin kuulustelussa ilmenee piirteitä jotka viittaavat siihen, että hänen hypnoosissa tuottamansa kertomus surmayöltä on todennäköisemmin jälkikäteen syntynyt kehitelmä kuin kuvaus tapahtumien todellisesta kulusta. Varmuudella ei

kuitenkaan voida sanoa, että hänen kuvauksensa olisi pelkästään jälkikäteen syntynyt tarina. Tällaisen kuvauksen voi antaa niin surmatyöhön itse syyllinen kuin siihen viatonkin henkilö." (Liite 19).

12 NILS GUSTAFSSONIN LUONNEKUVAUS

Todistaja Ahti Toivola (19.5.2004 kuulustelu) kertoo asuneensa samassa kylässä kuin Boisman ja Gustafsson. Hän tunsi Boismanin paremmin ja piti tätä luonteeltaan hyvin rauhallisena. Hän ei ollut kuullut, että kumpikaan olisi tapellut.

Todistaja Tauno Ratinen (10.5.2004 kuulustelu) kertoo, että hän oli asunut samalla kylällä kuin Boisman ja Gustafsson. Boisman oli ollut perusluonteeltaan kiltti ja rauhallinen. Gustafssonia todistaja ei ollut nähnyt missään tappelutilanteessa, mutta Gustafsson oli todistajan mukaan tiukka sanomaan mielipiteensä. Gustafsson oli ikätovereitaan päätä pitempi ja vartaloltaan lihaksikas/roteva. Noin vuoden kuluttua tutkittavana olevasta rikoksesta Gustafsson oli kerran puhunut yhdestätoista puukonreistä päässään.

Todistaja Antti Peltola (19.5.2004 kuulustelu) kertoo asuneensa vuodesta 1957 samassa kylässä kuin Boisman ja Gustafsson. Todistajan havaintojen mukaan Boisman oli luonteeltaan kiltti. Gustafssonia todistaja kuvaa aina riitaa haastavaksi, ja toteaa hänen esiintyneen aina tavattaessa aggressiivisesti. Todistajan mukaan Gustafsson otti tavattaessa nyrkkeilyasennon ja hoki ”otetaanko erä, otetaanko erä”. Todistajan mukaan Gustafsson käyttäytyi näin selvin päin ollessaan, eikä hän ollut nähnyt miten Gustafssonin käytös muuttui humalassa. Noin kuukautta ennen tutkittavana olevaa rikosta Gustafsson oli aivan yllättäen ja aiheettomasti lyönyt todistajaa nyrkillä silmään.

Rikoksista epäilty Nils Gustafsson kuvaa vuoden 2004 kuulusteluissa omaa luonnettaan ennen tapahtumaa rauhalliseksi ja tappeluja välttäväksi, mutta hän kertoo tapahtuman jälkeen 40 ikävuoteen asti olleensa tapahtuman johdosta ”lyhyt pinnainen” ja ”äkäpussi” (29.3.2004, s. 5). Hän kertoo saaneensa rystysvamman käteensä tapeltuaan keväällä 1959 Pekka Peltolan kanssa Askiston tienhaarassa (7.4.2004, s. 3). Gustafsson kertoo myös lyöneensä naapuriansa, Alvi Rombergia syksyllä 1960 (7.4.2004, s. 5).

Selvityksiä kuulusteluissa esiintyviin nimiin:

Harriet Johanssonin o.s. Husmanin kuulustelussa mainittu Jorma Koskinen oli ollut tapahtumayönä kotonaan. Harriet Husmanin ja Jorma Koskisen välinen tapaaminen oli tapahtunut eri päivänä kuin tutkittavana oleva rikos.

Nils Gustafssonin kuulustelussa mainittu Hans Assmanin on todettu olleen tapahtumayönä tyttöystävänsä luona Inarintiellä Helsingissä.

Todistaja Don Holmströmin kuulustelussa mainittua kioskinpitäjä Karl Valdemar Gyllströmiä on alkuperäisessä tutkinnassa kuultu ja hänen on todettu nukkuneen tapahtumayönä kotona. Merkintä: Espoon poliisipiirin rikosilmoituksen mukaan Karl Waldemar Gyllström on kuollut hukkumalla Bodom-järveen 2.8.1969.

Lars Heikkilän kuulustelussa mainitun Esko Lonka-nimisen miehen on todettu olleen tapahtuma-aikaan kotonaan Vantaan Hämeenkylässä.

Todistaja Eero Karjalaisen kuulustelussa mainitun Vartia –nimisellä henkilöllä ei ole todettu olevan yhteyttä tutkittavaan tapahtumaan.

Kuulusteluissa mainittu Bodom mysterio-nimellä otsikoitu kirjoitus on alkuperäisten tutkijoiden muistio tapahtumista. Sen kirjoittaja ei ole tiedossa.

13 TELTAN JA KENKIEN TEKNINEN TUTKINTA 2003–2005

13.1 TELTTA

Teräaseen jäljet

RTL 8087/5/03/11.2.2005 lausunnossa todetaan, että kaikki teltan pitkien sivujen narut ja harjanaru on katkaistu teräaseella. Osa teltan kankaassa narujen kiinnitystä varten olevista purjerenkaista on irronnut. Teltan suuaukon viidestä naruparista kaksi oli tutkimuksiin tuotaessa solmittu rusettisolmulla (Liite 8).

Lausunnossa todetaan, että teltan sisäänkäynti/suuaukkopäädystä ei havaittu teräaseen jättämäksi sopivia jälkiä. Teltan suuaukkopäädystä katsoen vasemmalla pitkällä sivulla suuaukkopäädyn puolella on pystysuunnassa kolme siistireunaista repeämää/viiltoa, jotka muodostavat teltan sivuun suuren aukon. Pitkistä repeämistä/viilloista ei voida varmuudella selvittää ovatko ne teräaseen jättämiä, lukuun ottamatta toisen repeämän päätä. Ko. teltan sivulla takapäädyn puolella on useita pysty- ja poikkisuuntaisia repeämiä/viiltoja, jotka muodostavat suuren aukon. Osan viilloista on voitu todeta teräaseen aiheuttamiksi.

Lausunnossa todetaan, että teltan takapäädystä on ainakin kolme teräaseen jättämää 6 mm-1,9 cm:n pituista viilto/pistojälkeä ja lisäksi seitsemän pistojälkeä/reikää, joiden aiheuttajaa ei ole voitu selvittää. Lisäksi verkkoikkunan läpässä on teräaseen jättämä reikä ja verkkoikkuna on osittain rikki. Teltan suuaukkopäädystä katsoen oikean sivun takapäädyn osalta todetaan teräaseen aiheuttamia viiltoja, jotka muodostavat teltan sivuun suuren aukon. Lisäksi tällä alueella on yhteensä 12 teräaseen jättämää pisto-/viiltojälkeä, joiden pituus on 0,5-7 cm. Ko. teltan sivulla, suuaukkopäädyn puolella on neljä repeämää/viiltoa, jotka muodostavat teltan sivuun suuren aukon ja joista osan on voitu todeta olleen teräaseen aiheuttamia. Lisäksi ko. alueella on kaksi noin 1,5 senttimetrin pituista teräaseen jättämää pisto-/viiltojälkeä (Liite 8).

Verijäljet

RTL 8087/2/03/17.2.2005 lausunnossa todetaan, että teltan sivuilla olevat laajat repeämät/viillot ovat pääasiassa syntyneet ennen verijälkien syntymistä. Teltan veriroiskeet kuuluvat kooltaan lähinnä keskinkertaisen nopeuden luokkaan. Saavuttaakseen keskinkertaisen nopeuden luokan veri tarvitsee lisävoimaa, joka syntyy yleensä lyömäseestä tai lyömisen, hakkaamisen tai potkimisen seurauksena. Teltan ulkopinnalla olevista roiskeista valtaosa on suuaukon vasemmalla puolella ja suuaukkopäädystä katsoen vasemmalla pitkällä sivulla. Teltan sisäpinnalla olevat veriroiskeet sijaitsevat pääosin takapäädyn alueella. Teltan oviaukon sisäpinnalla oleva kosketusveri/siirtokuviojälki sopii noin 2 cm:n leveän veitsen terän jättämäksi. Teltan ulkopinnalla olevat, samoin kuin pääosin sisäpinnalla olevat veriroiskeet ovat kuivuneet/hyytyneet paikalleen, eikä niissä ole havaittu esim. pyyhkäisyjälkiä, joiden voitaisi katsoa viittaavan ko. alueella tapahtuneeseen liikkeeseen veriroiskeiden ollessa märkiä. Verijälkitutkimuksien perusteella teltan suuaukkopäädyn ja päätykepin on arvioitu olleen jossakin tapahtuminen vaiheessa kaatuneena sisäänpäin telttaan, kun taas tapahtumapaikkavalokuvissa suuaukkopääty on kaatuneena teltasta ulospäin ja päätykeppi on suurimmaksi osaksi teltan ulkopuolella (Liite 7).

Taulukossa 3 on esitetty RTL 8087/2/03/17.2.2005 lausunnon mukaan henkilöittäin veren osoitukset teltan eri kohdista. Teltan sivut on nimetty suuaukkopäädystä katsottuina. Seppo Boismanin ja Anja Mäen osalta verijälkien sijainnit vastasivat heidän löytöpaikkaansa, verrattuna tapahtumapaikalta otettuun valokuvaan. Irmeli Björklundille sopivien verijälkien sijainti teltan sisäpinnalla takapäädystä ja harjan alueella eivät vastaa hänen löytöpaikkaansa. (Liite 7)

Taulukko 3. Veren osoitukset teltan eri kohdista henkilöittäin.

Teltan ulkopinta	<i>Seppo Boisman</i>	<i>Anja Mäki</i>	<i>Irmeli Björklund</i>	<i>Nils Gustafsson</i>
suuaukkopääty	kosketusverta/ siirtokuvio	veriroiskeita		
vasen pitkä sivu		veriroiskeita		kosketusverta & veriroiskeita
takapäätty				
oikea pitkä sivu	hengitysverta ja verihyytymä			kosketusverta
Teltan sisäpinta				
suuaukkopääty			siirtokuvio	
vasen pitkä sivu			kosketus-/vuotanutta verta ja tuhrujälki	kosketus-/ vuotanutta verta
takapäätty	veriroiskeita		kosketus-/ vuotanutta verta	kosketus-/ vuotanutta verta
oikea pitkä sivu	veriroiskeita, vuotanutta verta, kosketusverta ja hengitysverta		kosketus-/ vuotanutta verta	

13.2 NILS GUSTAFSSONIN KENGÄT

RTL 8087/1/03/17.2.2005 lausunnossa todetaan jalkineissa olevan useita keskinkertaisen nopeuden luokkaan kuuluvia veriroiskeita ja useita erittäin pieniä veriroiskeita. Roiskeita on huomattavasti enemmän oikean jalan jalkineessa kuin vasemman jalan jalkineessa. Oikean jalkineen päällisessä olevat veriroiskeet ovat tulleet jalkineeseen melko kohtisuoraan tai hieman viistosti. Vasemman jalkineen päällisessä on muutamia veriroiskeita päkiäosan päällä ja sisäisivuilla, sekä joitakin veriroiske/tuhrujälkiä päkiäosan ulkosivulla ja kannan takana. Osa veriroiskeista on tullut jalkineeseen melko kohtisuoraan tai hieman viistosti, ja muutama veriroiske näyttäisi tulleen jalkineeseen hyvin matalalta.

Jalkineiden sisäisivuilla, erityisesti oikeassa jalkineessa, on laajat kosketusvereltä vaikuttavat verijäljet. Jalkineiden sisäpohjissa, vuorissa tai ulkopohjissa ei mikroskooppisessa tutkimuksessa havaittu veriroiskeita eikä muitakaan verijälkiä. (Liitteet 9 ja 10)

RTL 8087/6/03/16.2.2005 lausunnossa ja sen liitteissä 2 ja 3 todetaan vasemman jalan jalkineen päkiäosan päältä ja sisäisivulta, venykkeen kohdalta yhdistetyistä viidestä roisketahrinäytteestä saadun määritettyä osittainen DNA-tunniste joka sopii Mäen tunnisteeseen. Lisäksi todetaan oikean jalan jalkineen päkiäosan päältä ja ulko- ja sisäisivuilla yhdistetyistä seitsemästä roisketahrinäytteestä saadun määritettyä osittainen DNA-tunniste joka viittaa siihen, että se on peräisin useammasta henkilöstä (Anja Mäkeä ei voida sulkea pois henkilönä). Lisäksi todetaan oikean jalan jalkineen sisäpuolelta, kantapään kohdalta yhdistetyistä viidestä tahrinäytteestä saadun määritettyä osittainen DNA-tunniste, joka viittaa joko miespuoliseen henkilöön (Seppo Boisman ja Nils Gustafsson voidaan pois sulkea) tai useamman henkilön DNA:n sekoitukseen (Mäkeä, Boismania, Björklundia tai Gustafssonia ei voida sulkea pois). RTL 8087/6/03/16.2.2005 lausunnossa ja sen liitteissä 4 ja 5 todetaan oikean jalan jalkineen sisäisivulta, kosketusvereltä vaikuttavasta jäljestä saadun heikkoja viitteitä siitä, että Seppo Boisman ja Maili Björklund sopisivat tahräjäljen jättäjiksi kun taas muut verratut henkilöt voidaan sulkea pois tuloksesta. (Liitteet 9 ja 10).

RTL 8087/18/03/17.2.2005 lausunnossa vastataan kysymykseen siitä, voidaanko Nils Gustafssonin jalkineinäytteistä ja teltasta tehtyjen veritutkimusten perusteella päätellä, missä jalkineet ovat tapahtuma-aikaan sijainneet tai voineet sijaita suhteessa teltaan. Lausunnossa todetaan, että oikea jalkine on voinut olla sellainen este, joka on estänyt veriroiskeiden putoamisen teltan pintaan, sen toisen sivun ns. void-alueelle, jossa verijäljet puuttuvat muutoin yhtenäisenä jatkuvassa verijäljessä.

Lausunnossa todetaan myös, että jalkineet ovat voineet sijaita teltan ulkopuolella, mikäli teltan sivut ovat olleet veriroiskeiden syntymisen aikaan tietyllä tavalla taittuneina tai kääntyneinä. Lisäksi todetaan, että mikäli jalkine olisi ollut avonaisena teltan ulkopuolella, veriroiskeita voitaisiin olettaa löytyvän myös jalkineen sisäpohjasta. Oikean jalkineen sisäisivun venykkeiden raoissa, venykkeen kuminauhapinnassa nahan alla, on veriroiskeita. RTL 8087/1/03/17.2.2005 lausunnossa todetaan, että venykkeessä olevat veriroiskeet ovat voineet lentää venykkeen rakoon vain melko kohtisuoraan ko. kohdan ollessa venyneenä tapahtumahetkellä tai ne ovat syntyneet siten, että nahan pintaan, venykkeen raon reunaan lentäneistä veriroiskeista on lentänyt kimmokeroiske venykkeen nahan alle.

14 JOHTOPÄÄTÖKSET

Vuoden 1960 ruumiinavauksessa ja vuonna 2004 tehtyjen oikeuslääketieteellisten tutkimusten mukaan Boismaniin on kohdistunut pään ja alaleuan alueelle vähintään kolme tai neljä iskua laakeapintaisella ja painavalla esineellä, esimerkiksi kivellä. Lisäksi Boismanin kaulan ja niskan alueelle on aiheutettu kaksi syvää ja kaksi pinnallista pistohaavaa teräaseella (esim. puukolla). Lisäksi Boismanilla on todettu käsissä vammoja, jotka ovat voineet syntyä esimerkiksi nyrkillä lyömisen seurauksena. Tutkimusten mukaan Mäkeen on kohdistunut pään alueelle kaksi iskua laakeapintaisella ja painavalla esineellä, esimerkiksi kivellä. Tutkimusten mukaan Björklundin kasvojen alueelle on kohdistunut vähintään kolme, todennäköisemmin useampia iskuja edellä mainitulla astalolla. Lisäksi Björklundin rinnan, kaulan ja niskan alueelle on aiheutettu yhteensä noin 15 pistohaavaa teräaseella. Björklundin käsissä todettiin torjuntavammoja.

Töölön sairaalan asiakirjatietojen mukaan sairaalaan tulovaiheessa Gustafsson on ollut unelias, reagoanut jonkin verran puhutteluun ja vastannut sanoin joista ei saa selvää. Pulssi on ollut tasainen ja verenpaine normaali. Gustafssonin alaleuassa on todettu murtumia. Murtuman kohdalla leuassa ja korvan yläpuolella olevat ruhjehaavat on hoidettu ompelein. Tutkimuksessa ei ole tullut esille aivovammaa. Vuoden 2004 asiantuntijalausuntojen mukaan Gustafssonin merkittävimmät vammat ovat aivotärähdys tai lievä aivoruhje, vasemman alaleukaluun ja ylälekaluun, sekä poskiluun murtumat vasemmalla ja ruhjehaavat vasemmassa poskessa, leuassa ja päänalueella ohimon seudussa (kts. Töölön sairaalan ylilääkäri Eero Hirvensalon asiantuntijalausunto). Lausuntojen mukaan alaleuan murtumien kaltaiset vammat ovat matalaenergisen väkivallan seurausta, kysymykseen tulee mahdollisesti potku tai nyrkinisku tai esimerkiksi putoaminen matalalta tasolta noin 1 – 2 metrin korkeudelta. Verenhukka on tämän tyyppisen vamman perusteella vähäinen. Lausunnon mukaan kasvojen vammat ovat vain vähäisessä määrin haitanneet potilaan liikkumista paikasta toiseen, eivätkä matalaenergiset vammat aiheuta potilaalle tajuttomuutta (kts. leukakirurgian erikoislääkäri Risto Kontion asiantuntijalausunto, Liite 17).

Nils Gustafsson on useassa eri tilanteessa kuvannut itsellään olleita vammoja huomattavasti vakavammiiksi kuin mitä ne todellisuudessa ovat olleet. Hän on mm. puhunut kymmenistä päähänsä kohdistuneista puukonpistoista, joita ei kuitenkaan ole todettu lääkärintutkimuksissa.

Tapahtumapaikan valokuvista ja rikoslaboratorion lausunnoista on pääteltävissä, että Boisman ja Mäki ovat jääneet tappavat vammat saatuaan paikalleen. Boisman on jäänyt kädet rinnalla selälleen ja ylävartalon osalta teltan sisään. Mäki on jäänyt oikealle kyljelleen Boismanin jalan päälle ja hänen päänsä on tämän jälkeen peitetty huovalla.

Rikoslaboratorion lausunnon mukaan Börklundille sopivien verijälkien sijainti teltan sisäpinnalla takapäädystä ja harjan alueella eivät vastaa hänen löytöpaikkaansa. DNA-tutkimuksen mukaan Björklundin verta löytyy ainoastaan teltan sisäpuolelta.

Verijälkitutkimuksen mukaan teltan veriroiskeet ovat kuivuneet/hyytyneet paikalleen, eikä niissä ole havaittu esim. pyyhkäisyjälkiä, joiden voitaisi katsoa viittaavan ko. alueella tapahtuneeseen liikkeeseen veriroiskeiden ollessa märkiä. Tapahtumapaikan valokuvista ja rikoslaboratorion lausunnoista on pääteltävissä, että Björklund on pahoinpitelyn/surmaamisen

jälkeen vedetty ulos teltasta ja siirretty osittain Mäen päälle, ja hänet on tämän jälkeen riisuttu alaruumiista paljaaksi. Rikospaikkavalokuvien ja ruumiinavausvalokuvien perusteella Björklundin niskan vammojen verenvuoto on ollut vähäistä, mikä viittaa siihen, että kasvojen vammat ovat syntyneet ennen niskavammoja.

Ensimmäisenä paikalle tulleen poliisipartion ylikonstaapeli Gösta Lönnberg on laatinut löytöhetken tilanteesta piirroksen. Piirroksen mukaan Nils Gustafsson makaa osittain Björklundin päällä. Ennen poliisipartion paikalle saapumista Gustafsson on todistajahavaintojen mukaan ollut selällään, liikutellut raajojaan ja äännellyt (Kts. Roth Kolin ja Harriet Johanssonin kuulustelukertomukset). Rikospaikkatutkinnan mukaan Gustafssonin vaatteet ovat olleet löydettyessä kunnossa.

Surmatöiden katsotaan tapahtuneen kello 04.00–06.00 välisenä aikana (Kts. Aili Karjalaisen ja Heikki Salosen & Kalevi Haapalaisen kuulustelukertomukset). Ensimmäisenä ulkopuolisena tapahtumapaikalle saapuneiden henkilöiden, eli Heikki Salosen ja Kalevi Haapalaisen, jotka tulivat paikalle noin kello 06.00 aikaan, olisi pitänyt havaita Björklundin alaston alaruumis, mikäli tilanne telttapaikalla olisi ollut sama kuin mikä se poliisipartion paikalle saapuessa oli. Noin tuntia ennen poliisipartiota tapahtumapaikkaa tarkastelleet henkilöt näkivät Björklundin alastomuuden ja Gustafssonin liikkumisen tämän vierellä. Näin ollen Björklundin riisuminen ja Gustafssonin siirtyminen hänen viereen/päälle on tapahtunut kello 06.00 ja noin kello 10.00 välillä.

Selitykseksi miksi Gustafsson on löydetty riisutun Björklundin päältä, Gustafsson sanoo, että hänet oli vedetty teltasta suuaukon kautta ensin ulos rantaan ja sitten takaisin teltan päälle. Gustafssonin mukaan tästä todisteeksi paikalle oli jäänyt maahan raahausjäljet, jotka poliisit olivat näyttäneet hänelle hänen käydessään tapahtumapaikalla 23.6.1960. Gustafssonin mainitsemia raahausjälkiä ei ole todettu alkuperäisessä rikospaikkatutkinnassa, eikä niistä ole viitteitä tapahtumapaikan valokuvissa.

Tapahtumapaikalta on kadonnut tekovälineenä oletettavasti käytetty puukko, sekä joitakin arvottomia tavaroita (mm. uimapuku ja kantokassi) ja arvotavaroita (lompakot ja Boismanin taskukello). Rikospaikkatutkinnassa ei ole myöskään löydetty surma-aseena oletettavasti käytettyä kiveä. Tapahtumapaikalla olleisiin moottoripyöriin ei ollut koskettu. Tapahtumapaikalta kadonneet Gustafssonin ja Boismanin kengät löytyivät paikkatutkinnassa noin puolen kilometrin päästä, kioskille johtavan tien varresta. Toinen kenkäpari oli kivenkoloon piilotettuna ja toinen kenkäpari tien toiselle puolelle jätettynä.

Gustafssonin kengistä, jotka löytyivät maastoon piilotettuna, on rikoslaboratorion tutkimuksessa löydetty erittäin pieniä veriroiskeita. Veriroiskeita on kattavasti kummankin kengän ulkopinnoilla päätyen kenkien yläreunaan. Veriroiskeet eivät jatku kenkien sisään. Toisen kengän venykkeestä on löytynyt yksi veriroiske. DNA-tutkimuksessa kenkien veriroiskeet on tunnistettu Mäen vereksi. Rikoslaboratorion tutkimuksissa on todettu, että jalkine on tapahtuma-aikaan voinut sijaita teltan pinnalla, synnyttäen siihen ns. void-alueen, jossa verijäljet puuttuvat muutoin yhtenäisenä jatkuvassa verijäljessä. Lisäksi on todettu kengän sisäsivulta, kantapään kohdalta otetusta kosketusvereltä vaikuttavasta näytteestä saadun viitteitä siitä, että kyseessä olisi Boismanin tai Björklundin veri. Kuulusteluissa Gustafsson on kiistänyt liikutelleensa kenkiä viitaten vammoistaan johtuvaan liikuntakyvyttömyyteen.

Rikoslaboratorion lausunnon mukaan telttakankaasta on löydettävissä varmuudella ainakin 25 teräseen pistoa tai viiltoa. Ei ole uskottavaa, että Gustafsson olisi teltan sisällä ollessaan, yhdessä neljän henkilön kanssa, selviytynyt rajusta hyökkäyksestä näin vähäisin vammoin. On myös epäselvää, miksi seurueen suurikokoisin henkilö on jätetty henkiin, miksi Gustafssonilta ei löydy enempää puolustusvammoja ja miksi hän ei ole lähtenyt hakemaan apua tai pyytänyt sitä kello 06 aikaan tapahtumapaikkaa havainnoivilta lintubongareilta (kts. Salosen ja Haapalaisen kuulustelut).

Gustafssonin muistikatkoksessa on asiantuntijalausunnon (kts. psykiatrian professori Hannu Lauerman asiantuntijatodistajalausunto) mukaan ristiriitaisuutta, koska elimellisperäiseen muistinmenetys ei Gustafssonin osalta ulotu aivovammaa edeltäneisiin vaiheisiin kuten yleensä tapahtuu. Oletetun elimellisperäisen muistinmenetyksen alku on myös poikkeuksellisen tarkkarajainen. Lausunnon mukaan vaikuttaa myös epätodennäköiseltä, että uhri kykenisi luotettavasti muistamaan Gustafssonin kuvaaman kaltaisia, hyökkääjää koskevia yksityiskohtia muistinmenetyksen väistyttyä hypnoosissa. Gustafssonin muistikuvien arvioinnissa on em. asiantuntijalausunnon lisäksi huomioitava se, että kuulusteluissa hän muistaa ja kuvaa toisaalta hyvin yksityiskohtaisesti ko. tapahtumajakson asioita (Gustafsson mm. kuvailee seikkaperäisesti tapahtumapaikalta kadonneen Boismanin taskukellon), ja jotkut keskeiset tapahtumatiedot hän kertoo ristiriitaisesti, kertomusta muutellen (mm. juodun alkoholin laatu ja määrä, uiminen, onkiminen yöllä ja tapahtuma-alueella liikkuminen).

Rikoslaboratorion tutkimuksissa telttakankaasta tai kengistä ei ole löytynyt seurueeseen kuulumattoman DNA:ta, huolimatta siitä, että Gustafssonilla, Björklundilla ja Boismanilla on todettu torjuntavammoja, jotka viittaavat tapahtumapaikalla tappelemiseen. Myöskään sellaista seurueen ulkopuolista henkilöä, joka voisi olla esimerkiksi Salosen ja Haapalaisen tapahtumapaikalla havaitsema henkilö, ei ole näiden vuosien aikana tavattu. Gustafsson ei myöskään itse ole osannut kertoa tästä henkilöstä, vedoten muistamattomuuteensa. Vuoden 1960 ja 2004 kuulusteluissa Gustafsson kertoo, ettei hän tai kukaan seurueen jäsenistä nähnyt illan ja yön aikana niemen alueella ketään ulkopuolista henkilöä, eivätkä he ole liikkuneet pois niemeltä. Myöhemmin vuoden 2004 kuulusteluissa hän muuttaa kertomustaan ja kertoo Boismanin kanssa käyneensä illalla tervehtimässä kahta kalapoikaa toisella niemellä. Gustafssonin mainitsemia kalapoikia ei ole tutkinnassa todettu.

Kuulusteluissa rikoksesta epäilty Gustafsson on toistuvasti kiistänyt murhat sanomalla, ettei hän siinä kunnossa ole pystynyt kadonneita tavaroita piilottamaan.

Vuonna 1960 tapahtuneissa kahdessa kuulustelussa Gustafssonin kertomusta ei ole millään tavalla kyseenalaistettu.

Alkuperäisen tutkinnan aikana on kirjoitettu lausuntopyyntö Nils Gustafssonin vammoista, mutta jostakin syystä tämä pyyntö ei ole koskaan saapunut Töölön sairaalaan (Liite 22).

15. AIKAISEMPI RIKOSTUTKINTA

15.1 TUTKINNAN ALKUVAIHEET

Rikosasian tutkintaa varten perustettiin keskusrikospoliisin apulaispäällikkö Arvo Vainion johtama tutkintaryhmä, joka toimi aluksi Leppävaaran poliisiasemalla. Tutkintaryhmään ja

erilaisiin tutkintatoimenpiteisiin osallistui poliisimiehiä keskusrikospoliisin lisäksi useista silloisen Uudenmaan läänin poliisipiireistä. Tutkinnan alkuvaiheen jälkeen tutkintaryhmä jatkoi työskentelyään Helsingin Ratakadulla keskusrikospoliisin tiloissa.

Tutkintamateriaalista ilmenee, että välittömästi teon ilmitulon jälkeen 5.6.1960 yleisradion uutisten yhteydessä luettiin tiedotus, jossa pyydettiin yleisön apua teon selvittämiseksi. Samoin kaikille poliisiviranomaisille lähetettiin asiasta radiosanoma. Seuraavina päivinä 7.-8.6.1960 Uudenmaan läänin alueella suoritettiin useita ratsioita mahdollisen tekijän löytämiseksi.

Rikospaikkatutkinnan lisäksi kuulustelut ja puhuttelut käynnistettiin välittömästi. Tutkinnan alusta alkaen pidettiin kortistoa, jonne on taltioitu henkilö-, osoite-, puhelin-, ajoneuvo- ja muita tutkinnan kannalta oleellisia tietoja.

Tutkintamateriaalista voidaan todeta, että tärkeimpinä todistajina on alusta alkaen mainittu mm. rikoksesta ilmoittanut Esko Johansson, järveä tapahtuma-aamuna kiertäneet Kalevi Haapalainen ja Heikki Salonen, järven rannalla ollut onkipoika Aarne Kivilahti, sekä tilanhoitajan vaimo Aili Karjalainen.

Nils Gustafsson on kuulusteltu ensimmäisen kerran 23.6.1960 ja toisen kerran 30.6.1960. Muutamaa päivää myöhemmin 2.-5.7.1960 välisenä aikana Gustafssonia on hypnotisoitu Hesperian sairaalassa. Kuulusteluissa ja hypnoosissa on pyritty saamaan Gustafssonilta tietoja retkestä, saapumisesta tapahtumapaikalle ja illan vaiheista aina rikostapahtumaan saakka.

Surmattujen nuorten omaiset on kuulusteltu välittömästi. Kuulustelut eivät ole tuoneet tietoa tapahtumasta ja kuulustelujen mukaan omaisilla ei ole ollut tietoa edes siitä, mihin nuorten retki suuntautui.

Erilaisten epäilyjen ja vihjeiden vuoksi 28.7.1960 mennessä oli otettu kiinni yhdeksän mieshenkilöä. Lisäksi useita muitakin oli kuultu tai puhuteltu epäiltyinä, mutta kaikkien epäiltyjen osalta tutkinnassa oli todettu, ettei henkilöitä ollut syytä epäillä tekijöiksi surmatöihin.

Yleisövihjeiden ja Nils Gustafssonin hypnoosikuulusteluissa antamien tuntomerkkien perusteella kesällä 1960 pyydettiin tiedotusvälineiden kautta lisätietoja neljästä eri mieshenkilöstä, joiden liikkeitä Bodominjärven alueella haluttiin selvittää. Kaikkiaan poliisi sai noin 50 ilmoitusta, jotka yhdessä tutkimusten kanssa osoittivat, etteivät henkilöt ajallisesti tai paikallisesti liittyneet surmatöihin.

Tutkintamateriaalista käy ilmi, että tekijän ja mahdollisen motiivin selvittämiseksi on surmattujen ystävä- ja tuttavapiiri käyty tarkoin läpi tarkoituksena löytää vihamiehiä, hylättyjä ystäviä tai mustasukkaisia seuralaisia. Tutkinnassa on lisäksi laajasti selvitetty vapautuneiden vankien, karkureiden, mielisairaiden, kastroitujen, seksuaali- ja väkivaltarikollisten yhteyttä tapahtumaan, kuitenkin tuloksetta siten, ettei ketään ole ollut syytä epäillä tekijäksi surmatöihin.

Tutkijat ovat vuoden 1960 lopulla kirjanneet erääseen yhteenvetoon: "Edelleen on epäilty myös Gustafssonin itsensä saattaneen olla tekijä; asiaa on häneltä suoraan kysytty, mutta vastaus on ollut kielteinen ja olosuhteet näyttävät melko vakuuttavasti puhuvan hänen syyllisyyttään vastaan. Kadonneesta omaisuudesta ei vielä ole löydetty mitään, joten saattaa hyvinkin olla

40

mahdollista, että tekijä tajuttuaan tapahtuneen on viipymättä ryhtynyt sen hävittämisen- ja kätkemistöimiin tietoisena siitä, että sen löytyminen saattaa olla ainoa raskauttava todiste häntä vastaan." (Liite 30)

Lisätiedot Gustafssonin tapahtuman seurauksena saamien vammojen laadusta ja määrästä saatiin vuonna 2003.

15.2 VÄLIVUOSIEN TUTKINTA

Tutkintaa on jatkettu vuodesta 1960 lähtien aina näihin päiviin saakka keskusrikospoliisin toimin. Bodom --surmat ovat puhuttaneet kansalaisia läpi vuosikymmenten aiheuttaen sen, että kymmeniä erilaisia vihjeitä ja ilmiantoja on vuosien aikana tarkistettu. Tutkintaa on suoritettu saatujen tietojen ja tilanteen edellyttämällä voimavaroilla. Tutkinnassa ei ole välivuosien aikanaakaan löytynyt henkilöitä, joita olisi voitu epäillä rikoksista ja saattaa asiaa syyttäjälle harkittavaksi.